

Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 15.04.26

Om leksikonet: https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/om_leksikonet.pdf

Notat

(_sjanger, _sakprosa) En kort nedtegnelse/kommentar, ofte skrevet raskt ned i en konkret situasjon. Dessuten kalles et kortfattet informasjonsskriv eller en kort, skriftlig redegjørelse noen ganger for et notat.

“Arbeidet med å ta møtenotater, forelesningsnotater, lesenotater fyller oss vanligvis ikke med begeistring. [...] Forutsetningen er at vi bruker arbeidet til å utvikle vår egen tenkning. Derfor består gode notater av to ting: en konsis beskrivelse eller oppsummering av erfaringen (det vi leste, hørte, så, opplevde), pluss våre egne refleksjoner og reaksjoner. [...] Notatskrivningens kunst befinner seg på grenselinjen mellom det personlige og det vitenskapelige, det private og det offentlige. Å ta notater skjerper oppmerksomheten. Dersom vi venner oss til å skrive ned våre egne tanker og reaksjoner, vil notatvanen over tid hjelpe oss til å bli mer bevisste på hva vi faktisk bryr oss om i tilværelsen. [...] Tradisjonelt har notatskrivning alltid vært en privatsak. Om vi straks gjør notatene offentlige, tror jeg at de vil fungere mindre kreativt. Notater skal hverken beundres eller kritiseres. De skal være et privat laboratorium, et sted der vi er fullstendig frie til å eksperimentere uten tanke på hva andre måtte mene, men også uten behov for stadige “tilbakemeldinger”. Forfattere har alltid brukt notater og dagbøker på denne måten: både som daglig skrivetrening og som oppøvelse av observasjons- og tenkeevnen. Men forfattere tøyer ofte notatgenren til bristepunktet. Vladimir Nabokov skrev romanene sine på kartotekkort som han redigerte og stokket om på til boken var ferdig. [...] Det går grenser. Jeg traff en gang en ung mann som ikke kunne leve uten å ta notater. Han skrev konstant: midt i samtaler, over middagsbordet, på teater og kino. Den stadige noteringen fungerte som en mur som stengte andre ute.” (litteraturprofessor Toril Moi i *Morgenbladet* 4.–10. september 2015 s. 52)

“From a cognitive psychology point of view, note-taking is a central aspect of a complex human behaviour related to information management that involves a range of underlying mental processes and their interactions with other cognitive functions (Piolat, Olive & Kellogg, 2005). Note-takers not only need to comprehend and write down personally flavoured information but, before that, they also need to acquire and filter the incoming sources, organise and restructure existing knowledge structures and, most importantly, they must store and integrate the

freshly processed material.” (Tamas Makany i https://ink.library.smu.edu.sg/lkcsb_research/6652/; lesedato 06.03.26)

Den amerikanske forfatteren Nathaniel Hawthornes “best-known works include *The Scarlet Letter* and *The House of the Seven Gables*. After his death his wife edited and published his notebooks[:] *Passages from the American Notebooks*, *Passages from the English Notebooks*, and *Passages from the French and Italian Notebooks*.” (<https://www.harvard.com/book/9781425524593>; lesedato 08.04.26)

Ken Dodd var en engelsk komedie-skuespiller. “Dodd’s wife has published his notebooks [...] his dying wish was that they be destroyed.” (https://www.mumsnet.com/talk/_chat/4889988-ken-dodds-notebooks-his-wifes-decision; lesedato 08.04.26)

Australske Betty Churcher “was an arts administrator, well-known and much-admired as the director of the National Gallery of Australia from 1990-1997. [...] she also published her notebooks, which are a delight for amateur art-lovers [...] As she travelled the world organising loans for her exhibitions, she would sketch aspects of the paintings she admired in her notebooks, usually annotating them as well. In published form, these notebooks contain her sketches and annotations, reproductions of the paintings and her own thoughts about them, written in her trademark unpretentious style. *The Forgotten Notebook* is her third, and sadly, her last. Using a notebook she’d forgotten about, it was written not long before she died, and published posthumously.” (<https://anzlitlovers.com/2018/09/12/the-forgotten-notebook-2015-by-betty-churcher/>; lesedato 14.04.26)

Den amerikanske forfatteren og journalisten Joan Didions *South and West: From a Notebook* (2017) “is comprised of excerpts from notebooks Didion kept in the 1970s. The first part, ‘Notes on the South’, traces a road trip that she took through Louisiana, Mississippi, and Alabama, with her husband, John Gregory Dunne. Along the way, she chronicles her observations about the small towns they pass through and she gently examines the deeply rooted (and sometimes unquestioned) beliefs about race, class, and heritage held in the South. [...] The second (much shorter) part of the book, ‘California Notes’, came about when Didion was commissioned by *Rolling Stone* magazine to write a piece on the Patty Hearst trial (although she never completed the assignment). Instead, while watching the trial, Didion thought about her own upbringing in Sacramento, and how that had shaped her. Together, *Notes on the South* and *California Notes*, provide a snapshot of the American political and cultural landscape at a particular point in time.” (<https://booksaremyfavouriteandbest.com/2025/03/06/south-and-west-by-joan-didion/>; lesedato 08.04.26)

I essaysamlingen *Andre farger* (1999, på norsk i 2009) skriver den tyrkiske forfatteren Orhan Pamuk “om sin egen hverdag: om å søke et nytt pass, om slektninger som dør, om forholdet til datteren Rüya, om å slutte å røyke, om filmer

han liker, om ensomhet og lykke, om sin frykt og sin sosiale paranoia. Han klipper fra sine egenillustrerte notatbøker og viser nye sider av talentet sitt” (fra Gyldendals årskatalog 2009).

Den østerrikske forfatteren Peter Handke fikk Nobelprisen i litteratur i 2019. Han har gjennom store deler av sitt forfatterskap skrevet notater i notatbøker. Minst 372 notatbøker har Handke fylt gjennom årene. De 22 notatbøkene for årene 1976-79 som har blitt digitalisert og publisert, kan bidra til bedre forståelse av hans litterære verk og poetikk (Johanna Eigner m.fl. i <https://journals.univie.ac.at/index.php/wdr/article/view/7239/7189>; lesedato 03.11.25). De 22 har blitt gitt metadata og blitt utstyrt med detaljerte beskrivelser. Noen steder har blekk flytt utover slik at teksten er uleselig, og Handke har noen ganger lagt inn i bøkene bl.a. fotografier, blomster og blader fra trær. Noen bilder er limt inn, og han har lagd egne tegninger. Noteringen har noen steder fungert som en “poetisk praksis”, mens det ofte ellers er praktiske opplysninger, f.eks. mens han er på reise (Johanna Eigner m.fl. i <https://journals.univie.ac.at/index.php/wdr/article/view/7239/7189>; lesedato 03.11.25).

The Notebook: A History of Thinking on Paper (2023) av Roland Allen “recounts the history of how and why people started keeping notes and how the notebook developed as a physical object, from wax tablets written on with styli, to papyrus and parchment, to the arrival of paper, whose lower cost made it more widely accessible. [...] *The Notebook* goes on to trace many other uses of notebooks, from ships’ logs to scientific observation and cataloging nature, sketching, friendship albums and autograph books, and more. The history brings us right to the present day, covering the genesis of the Moleskine brand and the Bullet Journal method. Allen concludes with some really eye-opening observations about the notebook as a “cognitive technology,” arguing that a notebook becomes an extension of our minds. Using a notebook can actually change our brains.” (<https://www.notebookstories.com/2025/01/28/book-review-the-notebook-a-history-of-thinking-on-paper/>; lesedato 15.09.25)

“Possibly the most celebrated notebooker of all was Leonardo da Vinci. Every day he scribbled, doodled, diagrammed. He filled thousands of pages with sketches of waves, bubbles, vortices; designs for pumps, valves, furnaces, grinders; closely observed chins, vertebrae, feet bones. He made lists – 67 different words to describe the ways in which water moves. He explored geometry, anatomy, mechanics, colour itself. Speculative as much as forensic, he imagined prefabricated mobile homes and flying machines. The books themselves are almost airborne with possibilities, dreaming, gleeful experimentation. [...] Paul Valéry was at least as devoted to his notebooks as the symbolist poetry for which he is best known. He awoke early each morning for half a century to write in them, amassing 261 books in total. “Having dedicated those hours to the life of the mind, I earn the right to be stupid for the rest of the day.” Notebooks in different guises have been around since at least the late 13th century. In Florence they were used as ledgers [= books or other collections of financial accounts], spurred the development of

double-entry book-keeping, and, not least because they were made of paper rather than more expensive and less stable parchment, were integral to the rise of mercantilism. In the form of sketch books they allowed artists to depict their surroundings repeatedly and develop more realistic techniques. [...] This quality – of movement, of freedom – makes notebooks enduringly appealing. They often contain direct observations, primary information, pre-theorised experiences. Is this authenticity? Brian Eno came up with the conceit that NOTEBOOKS could be an acronym for Nothing On This Earth Betrays Our Own Karakter So.” (Sukhdev Sandhu i <https://www.theguardian.com/books/2023/dec/01/the-notebook-by-roland-allen-review-notes-on-living>; lesedato 15.09.25)

“Vincent Placcius [...] a professor at Hamburg. In his *De arte excerpendi* (1689) Placcius published an anonymous manuscript (now in the British Library) describing an “*arca studiorum*” and presented his own improvements for this note-storage closet. Placcius would take notes on slips of paper which he stored in a special *scrinium literatum* (“literary chest”) built for the purpose, in which the slips were stuck onto hooks labelled with topical headings. Placcius’s preference for slips of paper over the usual bound notebooks is quite unique, although moveable slips had occasionally been recommended as a temporary tool in the preparation of an index or a notebook. Placcius praised his *scrinium* especially for making all of his material visible in one glance and for the ease with which the slips could be shifted between different categories. Placcius’s system did not suffer from the usual problems associated with notebooks: gauging the amount of blank space to leave for future entries under a given heading and then running out of space, or wanting to change the heading under which an entry had been made without having to copy it out again. Placcius also liked using the *scrinium* for interfiling with his notes the many printed pamphlets, “programs, fragments of books or disputations of others” which the German academic life generated in such abundance. Although Leibniz reportedly had a *scrinium* made according to Placcius’s instructions, the cost and energy required to construct such a note-storage device was beyond the abilities of most. Placcius’s autobiographical appendix to his manual indeed reveals his extraordinary dedication to taking and sorting notes in a lifetime devoted to making indexes and tables, compiling bibliographies, quotations and wordlists, yielding a total of 72 different works.” (Blair 2003)

Boka *Drømmene og måtene å styre dem på: Praktiske observasjoner* (1867; på fransk) er basert på Léon d’Hervey de Saint-Denys’ notater om sine egne drømmer i løpet av fem år, skrevet ned i 22 notatbøker. Boka ble publisert uten forfatterens navn.

Charles Darwin hadde som ung, før sin jordomseiling, “3 år med teologistudier i Cambridge. [...] teologistudentens notatbøker og brev inneholder en rekke bibelske uttrykk i sin beskrivelse av regnskogens overveldende frodighet, tydelig påvirket av William Paleys naturteologiske pensumbøker og bestefarens store dikt “The Temple of Nature”. Vi ser ytringer som “Gloria in excelcis”, “Hallelujah” og

“Naturen er et tempel, et tempel fylt med Guds skaperverk”.” (<https://damaris-skole-vgs.no/djevelens-kapellan/>; lesedato 08.10.25)

“At den tyske filosofen Martin Heidegger (1889-1976) var nazist, har aldri vært noen godt bevart hemmelighet. Med ved utgivelsen av hans notatbøker “Svarte hefter” i 2014 hevdet hans kritikere at det ikke lenger var tvil om at det ligger antisemittiske forestillinger til grunn for hans filosofi, og at man dermed ikke kan skille mannen fra verkene.” (<https://klassekampen.no/artikkel/2019-02-11/victor-lind>; lesedato 08.10.25)

“Niklas Luhmann was a highly productive social scientist. He published 50 books and over 600 articles. [...] Luhmann himself stated that his productivity stems from working in a partnership with his Zettelkasten [notatboks-system]. [...] Luhmann’s Zettelkasten is a collection of notes on paper slips [...] he could navigate the drawer cabinet containing all the paper slips with a *reasonable* amount of time and energy. [...] Luhmann created his Zettelkasten to make his note collection surfable. He needed entry points and a mechanism to surf from one note to another in a productive way. [...] Luhmann’s Zettelkasten promises to be quite an improvement to run-of-the-mill approaches to note-taking and knowledge work in general.” (<https://zettelkasten.de/introduction/>; lesedato 06.03.26)

“New York Times meldte søndag 6. mars at institusjoner i Oklahoma hadde sikret seg [Bob] Dylans arkiv, som består av notatbøker, bilder, korrespondanse, innspillings-taper, fotografier og annet materiale, i alt 6000 registreringsnummer, for mellom 15 og 20 millioner dollar.” (*Morgenbladet* 11.–17. mars 2016 s. 44)

Krimforfatteren Jørgen Brekke har skrevet bøker om etterforskeren Odd Singsaker, og sa i et intervju: “Mindre kjent er at jeg har fylt ut notatboken til Singsaker for flere av romanene, nøyaktig slik jeg tenker meg at den distré førstebetjenten ville gjort det selv under sakens gang. Det er også et godt hjelpemiddel i skrivingen.” (*Krimmagasinet* 2016 s. 14)

“Charles McCarry var 43 år gammel da han debuterte med *The Miernik Dossier* i 1973. Boken besto av en samling telegrammer, notater, memos og analyser – rett og slett som en etterretnings-mappe om en operasjon – og vitnet om en forfatter som kunne sitt fagfelt.” (*A-magasinet* 29. januar 2016 s. 36)

“I en forlatt rusten buss fra andre verdenskrig, fullstendig malplassert langt inne i Alaskas ødemark, ligger det en utslitt notatbok. Blant de flere hundre hilsenene fra besøkende står det blant annet: “Det som foregikk her, overskrider det alminnelige og trivielle”, “Han fant en ro i sjelen som de fleste andre dør uten å oppnå”, “Det er noe med Alaska som forandrer deg” og “Chris rotet det kanskje til, men han rotet det til på fenomenalt vis!”.” (*Dagbladet* 4. mars 2008 s. 36) Chris McCandless var en student som forlot sin amerikanske hverdag og reiste langt inn i Alaskas dype skoger. Han kastet kartet sitt da han kom fram, for at naturen skulle virke mer urørt

og ukjent. Hans liv er senere beskrevet i Jon Krakauers dokumentarbok *Into the Wild* (1996). McCandless døde i villmarka, men fikk heltestatus hos mange amerikanske ungdommer. “Og bussen i Alaska, der McCandless endte sine dager, har blitt deres valfartssted.” (*Dagbladet* 4. mars 2008 s. 36)

Folk som er opptatt av skøytesporten kunne ifølge Eldar Høidals bok *To indre og vekk me'n: Norsk skøytesports historie* (2012) notere ned rundetider “i dertil egnete notisblokker, delt ut gratis for eksempel på Caltex bensinstasjoner (i dag Texaco), med ruteark der det fantes felter for hver bidige rundetid på alle distanser og plass nok til alle løperne.” (*Dagbladet* 26. mars 2012 s. 48)

“Hva går vi glipp av mens vi stirrer på telefonen? Den amerikanske forfatteren Lauren Elkin bestemte seg for å snu bordet: Heller enn å bruke telefonen til å få tiden til å gå mens hun satt på bussen til og fra det franske universitetet der hun jobbet, ville hun bruke den til å være mer til stede. Resultatet er en bok [*No. 91/92: Notes on a Parisian Commute*, 2021] med nokså uredigerte notater hun tok om menneskene rundt seg” (*Morgenbladet* 26. november–2. desember 2021 s. 46).

“I have a shelf of old notebooks. They are filled with notes, quotes, ideas and doodles. There is humor and profound thought. Lessons and charts. There are business ideas, T-shirt designs. And there are inappropriate comments I had in meetings that I wrote down and nudged over to the person sitting next to me to read. [...] Each time I crack open an old notebook I feel like I am transported to a day of discovery and creation in my past. I find so much inspiration in these books that I regret not looking at them more frequently. I also appreciate the really boring meetings more in hindsight because they filled pages with doodles and funnies. [...] Your notebooks are full of inspiration, reminders, lessons, and quotes. They are sprinkled with great ideas you've had, or heard. The ideas captured in your notebooks are likely your most powerful, memorable, and important. They spring from your greatest moments of inspiration, and the depths of boredom. And either will do. They may contain plans you've had, strategies you've considered, or challenges you faced. They may hold the schedules of days in the past, that you can look back on and see when important steps were taken that positively impacted your path. They may serve as your personal history books of dates, plans, tasks, priorities, meetings and obligations. With the gift of hindsight you can determine the value of your actions, and perhaps the cost of your inaction. Notebooks from talks, presentations, seminars are particularly useful. Because at those times you were exposed to new people, ideas, lessons, methods, and insights. Often times the value we reaped in such situations goes unrealized until we revisit our notes again.” (Adam Albrecht i <https://adamalbrecht.blog/2021/03/09/the-great-value-of-reading-through-your-old-notebooks-today/>; lesedato 08.10.25)

Etnografi er studiet av ulike sosiale gruppers kultur- og samfunnsformer, deres skikker, religiøse praksiser og generelt deres liv. To forskere anbefaler: “During your ethnography project, you'll collect most of your primary research by taking

fieldnotes, or descriptive observations at your research site [...] jot notes down around other people, whether they are familiar or strangers [...] It's probable that people will directly address your note taking, question why it is you're recording elements of the scene, the conversation. Or, people may just stare and try to look over your shoulder to see what you are writing. You can, pretty much count on this sort of reaction, so the idea is that you'll need to be prepared. All of these things come with the territory of gathering ethnographic data for your research by watching people and noting what they do and say, the process of observing and recording that you will engage in again and again as you complete your project." (Suzanne Blum Malley og Ames Hawkins i <http://www.engagingcommunities.org/writing-fieldnotes/>; lesedato 06.11.25)

"Fieldnotes: "The observations written by a researcher at a research site, during an interview, and throughout the data collection process" (FW, 501). [...] On the left, record only observations, and record those thoughts in the least biased ways possible (record them without analyzing them). On the right side, reflect on those observations. This is where you can: ask questions, consider ways of interpreting an event, and wonder about what you're seeing. [...] Write down as much as possible! You never know what might become important later.

- Always write down the date, time, and place of observation at the beginning of your notes.
- Include conditions of color, weather, light, shape, time, season, atmosphere, and ambiance.
- Write down specifics! Note the time something happens, what a sign says, etc.
- When you're listening to people speak, write down their words. Specific words, phrases, and language can be very important. (If you write "conversation about food," there are hundreds of things that could mean. Don't expect your memory to be perfect.) As much as possible, write down or tape record (with permission) conversations word for word. Create a glossary of insider phrases and words.
- Pay attention to nonverbal cues as well. How do the people in your community use body language? How do people understand/interpret body language?
- Describe what you see. What are people wearing? How is the area you're in decorated?
- Write down your sensory impressions. What can you hear? What do you smell? Tastes, textures, smells, and sounds can be just as important as what you see.
- Map the space you're observing. Having a map that shows you the layout of the area can be extremely helpful to refresh your memory and to help others understand

your site.”

(https://cdn.serc.carleton.edu/files/acm_face/student_agency/june2010/activities/student_handout_taking_fieldno.v2.pdf; lesedato 06.11.25)

Dette er anbefalinger om sjangeren notat, dvs. en relativt kort redegjørelse (også kalt et memo): “Et godt notat handler ikke bare om hva du sier, men også om hvordan du strukturerer det. Ved å holde det oversiktlig, organisert og lett å skimlese, sørger du for at budskapet ditt faktisk blir lest (og ikke ignorert i en innboks full av andre ting). [...] Kom rett til poenget. I den første setningen, fortell folk hvorfor de leser dette. Dette er ikke stedet for lange presentasjoner – bare en tydelig “Dette er hva dette handler om”-uttalelse. Eksempel: “Dette notatet beskriver selskapets oppdaterte retningslinjer for fjernarbeid, som trer i kraft 1. mars 2025.” [...] Hva bør folk gjøre etter å ha lest dette? Enten det er å følge en ny prosess, delta på et møte eller ta kontakt for å stille spørsmål, skriv det tydelig. [...] Skreddersy notatet slik at det henvender seg direkte til dem som skal ta stilling til det. [...] Hvor langt bør et notat være? Helst én side eller mindre. Hvis den er for lang, vil folk skimlese eller ignorere den. [...] Alle notater bør ha en overskrift (til, fra, dato, emne), en tydelig innledning, nøkkelopplysninger i brødteksten og en direkte oppfordring til handling. [...] Et notat handler om å formidle viktig informasjon raskt og tydelig. Hvis folk må lese den på nytt for å forstå poenget, gjør den ikke jobben sin.” (Cristian Perry i <https://undetected.ai/blog/nb/hvordan-skrive-et-memo/>; lesedato 15.09.25)

Regjeringen i Norge lager såkalte “r-notater”, som er “selveste regjeringsnotatene, som i flere tilfeller brukes som beslutningsgrunnlag for regjeringens vedtak. Disse skal være på maks to sider, skrives med fonten Times New Roman, punktstørrelse 12 og være merket “fortrolig” øverst i høyre hjørne, heter det i instruksjonen fra Statsministerens kontor. Formålet med et regjeringsnotat, leser vi i samme skriv, er “dels å gi regjeringen et godt politisk vurderingsgrunnlag, og dels å få fram hvorfor vedkommende statsråd er kommet til konklusjonen som foreslås i notatet.” Og det slås fast, skrevet som i stein: “R-notater er den enkelte statsrådens dokumenter.”” (*Morgenbladet* 21.–27. januar 2022 s. 6)

På nettsida regjeringen.no stod det i 2022 om r-notater: “En sak som skal behandles i regjeringskonferanse, skal presenteres skriftlig i form av et regjeringsnotat. Det skal som utgangspunkt utarbeides ett notat for hver sak. Dersom det er tale om sammensatte saker, som for eksempel større lovarbeider eller omfattende meldinger til Stortinget, kan saken legges fram i flere notater. [...] Formålet med et regjeringsnotat er dels å gi regjeringen et godt politisk vurderingsgrunnlag, og dels å få fram hvorfor vedkommende statsråd er kommet til konklusjonen som foreslås i notatet. Notatet skal gi statsråden en god støtte til den muntlige fremstillingen av saken for regjeringen. I notatet skal det derfor redegjøres for hva saken gjelder, forskjellige hensyn som gjør seg gjeldende, hvilke avveininger som har vært gjort, og hva som har vært avgjørende for statsrådens endelige standpunkt i saken. Både argumenter som taler for og mot statsrådens standpunkt, skal nevnes. Regjerings-

notater skal alltid inneholde forslag til konklusjon i saken. [...] Et regjeringsnotat må være knapt og konsist i formen. Det skal:

- normalt ikke overstige en lengde på to sider.
- inklusive merknader fra andre statsråder ikke overstige tre sider.
- ha venstre marg 3 cm, høyre marg minimum 1,5 cm og linjeavstand 1.
- settes i skrifttypen Times New Roman, punktstørrelse 12, også i tabeller og eventuelle vedlegg.
- ha nummererte sider (med unntak av side 1).

Å gi en kort fremstilling av problemstillingene som skal drøftes, kan være krevende. Det anbefales derfor:

- å ha god kontakt med andre departementer i forberedelsen av notatet, slik at en er kjent med hvilke deler av problemstillingen som bør vies særlig oppmerksomhet [...]
- å arbeide med den språklige fremstillingen slik at formen blir knapp og konsis.
- å skrive klart og forståelig og unngå lange, kompliserte setninger.
- å vurdere om argumenter kan fremstilles som “pro et contra”.
- å vurdere om tallmessige størrelser kan angis i tabell.” (her sitert fra *Morgenbladet* 21.–27. januar 2022 s. 7)

Memo

Kortform for “memorandum”, som kommer fra latin “memorare”: “minne om”. Et memo er en skriftlig beskjed eller forklaring (kortfattet og poengtert), et notat eller en kort skriftlig oversikt.

“[T]he paper memo template. That format and genre developed in the late nineteenth century as a response to the need to document actions internal to an organisation, and it was correlated with the rapid growth in size and complexity of corporations. The firm’s need to coordinate and control its internal interactions by creating more robust forms of organisational memory gave rise to a number of new means of creating and storing information” (Frow 2015 s. 157).

“The purpose of a memo is usually found in the opening paragraph and includes: the purpose of the memo, the context and problem, and the specific assignment or task. Before indulging the reader with details and the context, give the reader a brief overview of what the memo will be about. Choosing how specific your introduction will be depends on your memo plan style. The more direct the memo plan, the more explicit the introduction should be. Including the purpose of the memo will help clarify the reason the audience should read this document. The introduction should be brief: approximately the length of a short paragraph. [...]

The context is the event, circumstance, or background of the problem you are solving. You may use a paragraph or a few sentences to establish the background and state the problem. Oftentimes it is sufficient to use the opening of a sentence to completely explain the context [...] One essential portion of a memo is the task statement where you should describe what you are doing to help solve the problem. [...] Include only as much information as is needed by the decision-makers in the context, but be convincing that a real problem exists. Do not ramble on with insignificant details. If you are having trouble putting the task into words, consider whether you have clarified the situation. You may need to do more planning before you're ready to write your memo. Make sure your purpose-statement forecast divides your subject into the most important topics that the decision-maker needs.” (https://owl.purdue.edu/owl/subject_specific_writing/professional_technical_writing/memos/parts_of_a_memo.html; lesedato 06.03.26)

“The discussion segments are the longest portions of the memo, and are the parts in which you include all the details that support your ideas. Begin with the information that is most important. This may mean that you will start with key findings or recommendations. Start with your most general information and move to your specific or supporting facts. (Be sure to use the same format when including details: strongest to weakest.) The discussion segments include the supporting ideas, facts, and research that back up your argument in the memo. Include strong points and evidence to persuade the reader to follow your recommended actions. If this section is inadequate, the memo will not be as effective as it could be.” (https://owl.purdue.edu/owl/subject_specific_writing/professional_technical_writing/memos/parts_of_a_memo.html; lesedato 06.03.26)

Forfatteren John Fowles har brukt memoer under sitt arbeid: “I write memoranda to myself about the book I'm on. On this one [romanen *The French Lieutenant's Woman*]: You are not trying to write something one of the Victorian novelists forgot to write; but perhaps some of them failed to write. And: Remember the etymology [dvs. ordoppriinnelsen] of the word. A novel is something new. It must have relevance to the writer's now – so don't pretend you live in 1867; or make sure the reader knows it's a pretence.” (Fowles sitert fra Maclaren 2005)

Den konservative amerikanske politikeren Donald Rumsfeld har blant annet vært forsvarsminister i USA. “I løpet av sin femti år lange politiske karriere har Rumsfeld fylt et stort arkiv med millioner av korte notater – såkalte snøflak. [...] Hvem vet hva alle disse memoene betyr og hva de er til for? [...] - Uansett er de skår av historien. De fungerer som en uklar blanding av tildekking, bedrag og ønsketenkning. Men de finnes. Så for meg er de en vei inn til måten han tenker på” fortalte den amerikanske dokumentarfilmskaperen Errol Morris om sin film *The Unknown Known: The Life and Times of Donald Rumsfeld* (2013) (*Morgenbladet* 13.–19. desember 2013 s. 39).

Litteraturliste (for hele leksikonet): <https://www.litteraturogmedieleksikon.no/gallery/litteraturliste.pdf>

Alle artiklene i leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>